

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2018. május hó 8. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az adóbevételt különösen nagy mértékben csökkentő, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társai ellen indított büntetőügyben az Miskolci Törvényszék 2017. szeptember hó 21. napján kihirdetett 5.B.496/2013/434. számú ítéletének a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó részét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A III. r. vádlott börtönbüntetésének mértékét 10 (tíz) hónapra enyhíti a felfüggesztés próbaidejének érintetlenül hagyása mellett.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének jelzett részét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban a III. r. vádlottat 16.885,- (tizenhatezer-nyolcszáznyolcvanöt) Ft bűnügyi költség terheli.

I. r. vádlott személyi igazolványának száma: ..., III. r. vádlott lakcíme: ..., személyi igazolványának száma:

I n d o k o l á s

A Miskolci Törvényszék a 2017. szeptember 21. napján kihirdetett 5.B.495/2013/434. számú ítéletével I. r. vádlottat az ellene bűnsegédként folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette [1978. évi IV. törvény 310. § (1), (4) bekezdés] és bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétsége (1978. évi IV. törvény 276. §) miatt emelt vád alól felmentette.

III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként folytatólagosan elkövetett adócsalás büntetében [1978. évi IV. törvény 310. § (1), (4) bekezdés] és bűnsegédként folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §). Ezért öt halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztés büntetésbe - annak esetleges végrehajtása esetén - a III. r. vádlott által 2011. június 20. napjától 2012. március 9. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte.

Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelek sorsáról, illetőleg a bűnügyi költség viseléséről. Az ítélet ellen az ítélethirdetéskor jelen nem lévő III. r. vádlott vonatkozásában a kézbesítéstől számított nyolc napon belül fellebbezés bejelentését tette lehetővé.

Az ítélet kihirdetését követően az ügyész az I. r. vádlott terhére fellebbezést jelentett be felmentése miatt, míg a vádlott és védője az ítéletet tudomásul vették.

Fellebbezett továbbá a III. r. vádlott védője a vádlott felmentése végett, valamint büntetésének enyhítése érdekében, azonban az ítéletet az ügyész III. r. vádlott tekintetében tudomásul vette.

Az ítélet első fokon jogerőre emelkedett a II. r. vádlottat érintően.

A fellebbviteli főügyészség átiratában jelezte, hogy III. r. vádlott a tárgyalásról és az ítélethirdetésről az 1998. évi XIX. törvény (Be.) 281. § (9) bekezdése alapján távol maradt, vele szemben azonban az ítélet kézbesítésére vonatkozó adatok hiányoznak, amelyek beszerzése a fellebbezés elintézésének előkészítése keretében szükséges [Be. 358. § (1) bekezdés a) pontja].

A fellebbviteli főügyészség a bejelentett ügyészi fellebbezést I. r. vádlott tekintetében módosítással, felmentése jogcímének megváltoztatása céljából tartotta fenn, míg a védelmi fellebbezést a III. r. vádlott vonatkozásában alaptalannak tartotta és az ügyben a következő észrevételeket tette:

Az elsőfokú bíróság azon I. r. vádlotti védekezés elfogadásával, hogy I. r. vádlott nem bírt tudomással, ismeretekkel az általa értékesített áru további sorsáról és a tőle elvárható mértékben megpróbált meggyőződni az áru szállítási helyéről is, valójában azt állapította meg, hogy I. r. vádlottnak az árura és annak áfa tartalmára megvalósított adócsalásról sem volt tudomása. Ezzel szemben az elsőfokú ítélet jogi indokolásában (28. oldal) szerepel az, hogy az I. r. vádlottat II. r. vádlott megtévesztette, ezáltal II. r. vádlott az adócsalást közvetett tettesként valósította meg, amelyért ugyanakkor az I. r. vádlott, mint eszközül felhasznált, tévedésben lévő személy, felelősségre nem vonható.

Ezen jogi okfejtésből következően I. r. vádlottnak a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjának felhívásával történő felmentése a terhére rótt bűncselekmények vádja alól téves, a helyes felmentési jogcím az 1978. évi IV. törvény 22. § d) pontjára hivatkozással a 27. § (1) bekezdése alapján ténybeli tévedés, melyre figyelemmel a vádlott felmentése a Be. 331. § (1) bekezdésén, mint az említett büntethetőséget kizáró okon alapszik.

A fellebbviteli főügyészség kitért arra is, hogy III. r. vádlott cselekményeire vonatkozóan helyes az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontja, miszerint a Btk. 2. §-ának (1) és (2) bekezdései figyelembevételével a bűncselekmények elbírálására az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény rendelkezéseit kell alkalmazni, részben a középértékes büntetéskiszabási kötelezettség hiányából is eredően.

Az üzletszerű minősítés vizsgálata annak ellenére indokolt, hogy a vádban adócsalásként szereplő bűncselekmény megnevezése célzatot nem tartalmazott, és a bírói gyakorlat az üzletszerű elkövetést csak súlyosítóként rendelte értékelni (BH2015.3.59.)

A fellebbviteli főügyészség rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen sorolta fel a III. r. vádlott terhére és javára megállapítható alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket, és azokat számuk és nyomatékuk szerint értékelte. A III. r. vádlott terhére a bűnhalmazatban két bűncselekmény róható, amelyek folytatólagosan elkövetettek. A társas, szervezett bűnelkövetés további súlyosító körülmény. A III. r. vádlott bűncselekményeit ellene ugyanilyen jellegű bűncselekmény miatt

indított, jogerős elítéléssel zárult büntetőeljárás hatálya alatt követte el, amely súlyosítóként jön számításba. A gazdaság és a közbizalom elleni bűncselekmények jelentős elszaporodottsága ugyancsak a III. r. vádlott terhére veendő figyelembe. Mindezekre tekintettel a III. r. vádlott egyébként kedvező személyi körülményeinek, méltányolandó betegségének és az igen jelentő időmúlásnak az értékelése esetén is a kiszabott büntetés megfelelő, az 1978. évi IV. törvény 84. § (2) bekezdés c) pontja szerinti enyhítő rendelkezés alkalmazásának nincs kellő indoka.

Indítványozta a fellebbviteli főügyészség, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét az I. és III. r. vádlottak tekintetében a Be. 371. § (1) bekezdése alapján hagyja helyben azzal, hogy az I. r. vádlott felmentésének jogcíme nem a Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontja, hanem ugyanezen törvény 6. § (3) bekezdésének c) pontjára figyelemmel az 1978. évi IV. törvény 27. § (1) bekezdésében meghatározott tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok. Az I. r. vádlott felmentésének helyes jogcímét az ítélet indokolásában szükséges kifejezni figyelemmel a Be. 258. § (3) bekezdésére is.

Az ítélet tábla a törvényszék ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a fellebbezéssel érintett I. és III. r. vádlottak vonatkozásában a Be. 349. § (1) bekezdés és Be. 348. § (1) bekezdése alapján a Be. 361. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen teljes terjedelmében felülbírált és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok maradéktalan betartásával ügyfelderítési kötelezettségének hiánytalanul eleget tett, igen széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le.

A tárgyaláson megvizsgált bizonyítékokat egyenként és összességükben is okszerűen értékelte, ezért az általa rögzített tényállás megalapozott, az csupán igen kis részben szorul pontosításra a Be. 351. § (2) bekezdés c) pontja értelmében, elírás folytán a következőképpen:

Az ítélet 12. oldalán a táblázatban 2010. február 17-e, illetőleg 2010. március 2-a a helyes időpont.

Az így pontosított tényállás megalapozott és irányadó a másodfokú eljárásban a Be. 352. § (2) bekezdése értelmében.

A megalapozott tényállás alapján az elsőfokú bíróságnak a III. r. vádlott bűnösségére vont következtetése, míg I. r. vádlott esetében felmentésére vont következtetése kifogástalan, a cselekmények minősítése törvényes.

Az első fokon eljáró törvényszék helyes álláspontra helyezkedett, amikor a Btk. 2. §-ának (1) és (2) bekezdései figyelembevételével a bűncselekmények elbírálására az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény rendelkezéseit alkalmazta az összes szempontot egybevetve.

III. r. vádlott tekintetében a ténybeli indoklás az ítélet 22., illetőleg a 27. oldalán pontosítandó azzal, miszerint bár II. r. vádlott legelső gyanúsított meghallgatása alkalmával nem tett terhelő vallomást III. r. vádlottra, azonban ezt követően folytatólagos gyanúsított meghallgatásai alkalmával minden egyes esetben a III. r. vádlottra terhelő nyilatkozatokat tett, mely nyilatkozatokat legutolsó gyanúsított meghallgatása alkalmával 2012. december 4. napján is fenntartott.

A törvényszék meggyőző indokát adta annak, hogy a III. r. vádlott bűnösségét miért látta megállapíthatónak, illetőleg az I. r. vádlott esetében is indokolási kötelezettségének teljes mértékben eleget tett a felmentő rendelkezést érintően.

Az ítélet tábla ugyanakkor egyetértett a fellebbviteli főügyészséggel abban, hogy az I. r. vádlottnál felmentése jogcímének megváltoztatása indokolt. A megalapozott és irányadó tényállás is

tartalmazza, miszerint II. r. vádlott megtevesztette az I. r. vádlottat a megvásárolt mezőgazdasági termékek sorsát illetően. A továbbiakban annak érdekében, hogy megnyugtassa az I. r. vádlottat arról, miszerint az általa megvásárolt mezőgazdasági termékek valóban eljutottak a címzetthez, a szállítást követő két-három napon belül minden esetben személyesen vitte vissza az ... Kft. telephelyére a III. r. vádlott cége - a ... nevében - kiállított fiktív külföldi kiléptetéseket, illetve a fiktív átvételt igazoló valótlan tartalmú CMR-eket és az átvételről szóló igazolásokat, melyet a kft. könyvelésen dolgozó alkalmazottai vettek át.

Az I. r. vádlott által vezetett gazdasági társaság abban a hiszemben, hogy a II. r. vádlott teljesítette a szerződésben foglaltakat és a ... cégnek értékesítette tovább a mezőgazdasági terményt, az értékesítést bevallotta, a könyvelésében szerepeltette és közösségi értékesítésnek feltüntetve adómentes értékesítésként vallotta be azok áfatartalmát (elsőfokú ítélet 10. oldal).

A fentiekből következően a törvényszék helyes álláspontja szerint II. r. vádlott az adócsalás törvényi tényállását közvetett tettesként valósította meg, mert a tényállásban rögzített magatartásai folytán adókötelezettség megállapítása szempontjából jelentős tényre, adatra vonatkozóan valótlan tartalmú nyilatkozat tételére került sor, mely az adóbevételt csökkentette.

Közvetett tettesnek az minősül, aki más, büntetőjogi felelősségre nem vonható személyt (tévedésbe ejtett, tartott személyt), jelen esetben I. r. vádlottat mintegy eszközül használva valósította meg a bűncselekmény törvényi tényállását.

A törvényszék azonban helytelen jogi következtetést vont le, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy I. r. vádlottat a Be. 331. § (1) bekezdése alapján a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjára, vagyis bűncselekmény hiányára tekintettel szükséges felmenteni.

I. r. vádlott esetében a felmentés helyes jogcíme az 1978. évi IV. törvény 22. § d) pontjára hivatkozással a 27. § (1) bekezdése szerinti ténybeli tévedés, illetőleg a Be. 6. § (3) bekezdés c) pontja.

A jogi indokolás pontosítandó a 28. oldal 3. bekezdésében a bűncselekménnyel okozott adóbevétel csökkenés mértékét illetően elírás folytán az 1978. évi IV. törvény 138/A. § d) pontjára.

Az elsőfokú bíróság helyesen sorolta fel a III. r. vádlott terhére és javára megállapítható alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket és azokat nyomatékuknak megfelelően értékelte. A III. r. vádlottal szemben alkalmazott szankció neme helyes, azonban mértékét az ítélőtábla eltúlozottnak tartotta az enyhítő körülmények nagyobb nyomatékára figyelemmel a III. r. vádlott vonatkozásában enyhítő körülmény az igen jelentős időmúlás, illetőleg méltányolandó betegségei mellett a büntetőeljárás jelentős elhúzódása, a legsúlyosabb cselekményre megállapított büntetési tételkeret felső határát, az elévülési időt megközelítő mérték.

A 2/2017. (II.10.)AB határozatban az 1. pont alatt az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 258. § (3) bekezdés e) pontjának alkalmazása során az alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, miszerint amennyiben a bíróság a terhelttel szemben alkalmazott büntetőjogi jogkövetkezményt az eljárás elhúzódása miatt enyhíti, akkor határozatának indokolása rögzítse az eljárás elhúzódásának a tényét, valamint azzal összefüggésben a büntetés enyhítését és az enyhítés mértékét.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése: Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és a kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A Be. 258. § (3) bekezdése rögzíti: Az ítélet és az ügydöntő végzés indokolása összefüggően tartalmazza

e) a bíróság által megállapított tényállás szerinti cselekmény jogi minősítését, büntetés kiszabása, intézkedés alkalmazása, illetőleg ezek mellőzése esetén e döntés indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

A bírói gyakorlat enyhítő körülményként veszi figyelembe az időmúlást és a büntetés kiszabása során értékeli (56/2007. Bkv. III/10. pont).

A büntetőeljárás elhúzódása azonban nem pusztán időmúlást vagy hosszú eljárást jelent, hanem felelősségi kérdés is. Egy hosszú ideig tartó eljárás is eleget tehet az ésszerű határidő követelményének, míg egy abszolút tartamában rövidnek látszó eljárás ugyanakkor megsértheti az alaptörvényi elvárást. Az eljárás elhúzódásának fogalma magában foglalja azt, hogy az eljáró bíróság a büntetőeljárás valamely szakaszában inaktivitást mutatott és a lefolytatott eljárás nem minden részletében tükrözi azt az erőfeszítést, amelyet a bíróság az ésszerű határidőn belüli elbírálás érdekében kifejtett. Az időmúlás helyett az elhúzódó eljárásra utalás tehát az ügyben eljáró bíróságok (hatóságok) azon tétlenségének az elismerése, amelyet az eljárás egyes szakaszaiban tanúsítottak.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az elhúzódó büntetőeljárás miatt bekövetkező alaptörvényellenesség orvosolható a büntetés kiszabás során. Amennyiben az ítélet indokolásából megállapítható, hogy a bíróság az eljárás elhúzódására tekintettel a terheltet a büntetés kiszabása során valamilyen „kedvezményben részesített”, vagyis az időmúlásra, az eljárás elhúzódására tekintettel enyhébb büntetést szabott ki, vagy a büntetés helyett intézkedést alkalmazott, akkor a terhelt az ésszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jogának a megsértésére a továbbiakban megalapozottan nem hivatkozhat.

Az időmúlásnak a BK. véleményben szereplő meghatározása a bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb időt értékeli, míg az eljárás elhúzódásának vizsgálata az alapos gyanú közlésének időpontjától kezdődik. Az időmúlás objektív tényező, míg az eljárás elhúzódásának a rögzítése az ítélet indokolásában a bírósági inaktivitás elismerésére is utal.

Az Alkotmánybíróság fent hivatkozott határozatában kifejti, hogy a Be. 258. § (3) bekezdés e) pontjának alkalmazása során az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben tehát a bíróság a terhelttel szemben kiszabott büntetést vagy intézkedést kifejezetten az eljárás elhúzódására tekintettel enyhíti, ennek indokait az ítélet indokolásában részletesen fejtsse ki. Az ítélet indokolásának ebben az esetben tartalmaznia kell, hogy a büntetőjogi jogkövetkezmény enyhítése a büntetőeljárás - terheltnek fel nem róható - elhúzódása miatt történt. A bíróságnak az ítélet indokolásában - rövidített indokolás esetén is - részleteznie kell a büntetőeljárás elhúzódására tekintettel a terheltnek nyújtott kedvezményt. Így különösen, ha ezen okból a bíróság más büntetési nemet, a büntetés helyett intézkedést alkalmazott vagy a szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztette. A bíróságnak rögzítenie kell azt a mértéket is, amellyel a kiszabott büntetést vagy az intézkedést enyhítette.

Az ítélőtábla álláspontja, hogy jelen ügyben az elsőfokú bíróság által megválasztott büntetési nem a III. r. vádlott esetében helytálló, azonban annak mértéke nem tükrözi kellően a kialakult bírói gyakorlatot, az adott ügy konkrét körülményeit, a büntetés kiszabásánál irányadó enyhítő és súlyosító körülményeket, az elkövető társadalomra veszélyességét és az adott cselekmény tárgyi súlyát, ezért a börtönbüntetés enyhítésére látott lehetőséget az ítélőtábla a bűnsegédi alakzat okán

az 1978. évi IV. törvény 87. § (1), (2) bekezdés d) pontja és (3) bekezdés alkalmazása, az enyhítő szakasz jöhetett szóba. Ugyanakkor egyetértett abban az ítélőtábla az elsőfokú bírósággal, hogy a III. r. vádlott esetében az 1978. évi IV. törvény 37. §-ában meghatározott büntetési célok a 83. § (1) bekezdésében megjelölt büntetéskiszabási elvek betöltéséhez szabadságvesztés büntetés végrehajtása nélkül is elérhetőek. A próbaidő tartamának 2 évben való meghatározása kifogástalan.

A III. r. vádlott esetében az enyhítés végett bejelentett fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek és helyesek.

A bűnügyi költség viselésével kapcsolatos elsőfokú bírósági rendelkezésnél a Be. 338. § (1) és (4) bekezdése mellett a (2) bekezdés is felhívandó.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében, míg egyebekben helybenhagyta azt a Be. 371. § (1) bekezdése értelmében.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről az ítélőtábla a Be. 381. § (1) bekezdés és 338. § (1), (2) bekezdései alapján döntött.

Szükségessé vált kijavítani I. r. vádlottnál a személyi igazolvány számát, míg III. r. vádlottnál lakcímét, illetőleg személyi igazolvány számát az ítélet rendelkező részét érintően.

Debrecen, 2018. május 8.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. előadó bíró,
Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 5.B.496/2013/434. számú ítélete az ítélőtábla jelen határozatával a fellebbezéssel érintett I. r. vádlott, illetőleg III. r. vádlott esetében jogerős és a III. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének kivételével végrehajtható.

Debrecen, 2018. május 8.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke